

співчуття до націй, які страждають через варварську поведінку деяких країн, яскравим прикладом чого є Росія.

Відсутність послідовності у впровадженні припущень про мир і підтримці безпеки у світі робить авторитарні та тоталітарні держави ще більш сміливими та змушує їх все більше ігнорувати голос націй та різні рішення, прийняті цими організаціями. Що сьогодні означають резолюції Ради Безпеки ООН або послання чи декларації Генеральної Асамблеї ООН?

Підсумовуючи, хотів би наголосити, що ми маємо бути послідовними у своїх прагненнях і голосно говорити та постійно писати про ці неефективні дії у підтримці безпеки та миру у світі, не боячись критики, адже це наша роль і місія.

Користуючись нагодою, я хотів би повідомити вам, що в нашому університеті ми також будемо обговорювати питання безпеки та війни в Україні, з метою розробки висновків на майбутнє щодо вирішення потенційних конфліктів та того, як бути готовими захищати свою батьківщину. Під час Наукової конференції 16-17 травня 2024 р. у Державному професійному університеті в Сувалках. Детальна інформація з даної теми доступна на сайті. Я щиро запрошую вас на цю конференцію, цього року вона буде збагачена розвідкою Сувальського перешийка.

Джерела та література

1. URL: <https://www.nato.int/docu/review/pl/articles/2024/02/06/dlaczey-dominacja-rozpoznacza-jest-imperatywem/index.html> [дата звернення: 28 квітня 2024]
2. URL: https://www.unic.un.org.pl/dokumenty/karta_onz.php [доступ: 28.04.2024]
3. URL: https://www.unic.un.org.pl/poznaj_onz/rada_bezpieczenstwa2.php [доступ: 28 квітня 2024]

УДК 355.031.7

Марченко Я., канд. іст. наук

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Україна

РЕАКЦІЯ НАТО НА ТИМЧАСОВУ ОКУПАЦІЮ РОСІЄЮ КРИМСЬКОГО ПІВОСТРОВА

Анотація. Розглянуто ставлення Північноатлантичного Альянсу (НАТО) до тимчасової окупації Кримського півострова Російською Федерацією у 2014 році. Охарактеризовано процес тимчасової окупації крізь призму зовнішньополітичних факторів, зокрема вказано на нерішучість провідних міжнародних військово-політичних організацій у питанні протидії агресору та відновлення територіальної цілісності Української держави. Констатовано, що НАТО як і США – провідна організація Північноатлантичного Альянсу, обмежилися декларативними заявами, в яких висловлювали «глибоку стурбованість» подіями в Україні та закликали Російську Федерацію «не втручатися в справи Криму».

Ключові слова: Україна, Кримський півострів, Російська Федерація, НАТО, тимчасова окупація

Marchenko Ya., Ph.D.

Hetman Petro Sahaidachny National Army Academy

REACTION OF NATO TO THE TEMPORARY OCCUPATION OF THE CRIMEAN PENINSULA BY RUSSIA

Abstract. The attitude of the North Atlantic Treaty Organization (NATO) towards the temporary occupation of the Crimean Peninsula by the Russian Federation in 2014 is examined. The process of temporary occupation is characterized through the prism of external political factors, particularly highlighting the indecisiveness of leading international military-political organizations in countering the aggressor and restoring the territorial integrity of the Ukrainian state. It is noted that NATO, like

the United States - the leading organization of the North Atlantic Alliance, limited themselves to declarative statements expressing "deep concern" about events in Ukraine and calling on the Russian Federation "not to interfere in the affairs of Crimea."

Keywords: *Ukraine, Crimean Peninsula, Russian Federation, NATO, temporary occupation.*

Тимчасова окупація Російською Автономної Республіки Крим стала можливою не тільки через воєнну слабкість України, політичну кризу, зраду присязі військовослужбовців, які перебували на півострові тощо, але й через неготовність цивілізованого світу радикально втрутитися у перебіг подій. У 2021 р. міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба справедливо зауважував, що в 2014 році реакція з боку ООН і міжнародної спільноти, зокрема й НАТО, на початок російської агресії проти України була недостатньо ефективною і не змогла зупинити її подальше розгортання [1].

У розпал військової агресії Росії у Криму – 28 лютого 2014 р. на події на півострові відреагував лідер Північноатлантичного Альянсу – США. В оприлюдненій заяві Президента США Барака Обами закликало Російську Федерацію «не втручатися в справи Криму» [2]. У заяві зазначається, що Президент США «глибоко стурбований повідомленнями про військові рухи, здійснені Російською Федерацією всередині України» [2]. Барак Обама констатував, що «будь-яке порушення суверенітету та територіальної цілісності України буде глибоко дестабілізуючим, що не є в інтересах України, Росії чи Європи» [2], і що це буде «явним порушенням зобов'язань Росії поважати незалежність, суверенітет і кордони України та міжнародні закони» [2]. Водночас, за словами Держсекретаря США Джона Керрі, міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров переконував у непричетності Російської Федерації до подій на Кримському півострові і запевнив у тому, що Росія поважатиме територіальну цілісність України [3].

2 березня оприлюднено заяву НАТО в якій «висловлено велику стурбованість щодо рішення Ради Федерації про використання збройних сил РФ на території України» [4]. У документі наголошено, що «військові дії сил Російської Федерації є порушенням міжнародного законодавства і суперечать принципам Ради НАТО – Росія і «Партнерства заради миру» [4]. Росія має поважати свої зобов'язання, взяті в рамках Хартії ООН і відповідно до принципів ОБСЄ...» [4].

НАТО закликало обидві сторони негайно шукати мирне вирішення за допомогою діалогу з міжнародною допомогою і шляхом направлення міжнародних спостерігачів, під егідою ООН або ОБСЄ [4]. Також Північноатлантична рада закликала Росію поважати свої міжнародні зобов'язання, «в т.ч. взяті в рамках Будапештського меморандуму і в рамках угоди про принципи базування ЧФ РФ у Криму і відвести свої війська на бази, утриматися від будь-якого втручання будь-де в Україні» [4].

4 березня 2014 р. Києва прибув глава Держдепартаменту США Джон Керрі та провів зустрічі з представниками нової української влади і запевнив Україну в підтримці Вашингтона та міжнародної спільноти [5]. Однак жодних практичних кроків ні США, ні НАТО зроблено не було.

Власне питання псевдореферендуму у Криму – одна з ключових тем обговорення Прем'єр-міністра України Арсенія Яценюка з американськими політиками під час його візиту до США 12-14 березня 2014 р. [6]. Під час зустрічі з американським Президентом Бараком Обамою Прем'єр-міністр України зауважив, що «Україна бореться за свою свободу, незалежність і суверенність» [7]. Водночас, 14 березня Генсекретар НАТО Андерс Фог Расмуссен висловив «глибоке занепокоєння розвитком ситуації в Україні» та підкреслив, що проведений так званий референдум в АР Крим є прямим порушенням Конституції України та міжнародного права і тому не має юридичної сили та політичної легітимності [7].

Після проведення псевдореферендуму у Криму в.о. міністра закордонних справ України Андрій Дешиця заявив, що Україна «не визнає ні сам референдум, ні його результат» [8]. 17 березня у Брюсселі він взяв участь у зустрічі в форматі «Україна + група друзів України в ЄС»

на рівні керівників зовнішньополітичних відомств країн Європейського Союзу [9]. В.о. міністра закордонних справ України зустрівся також з Генеральним секретарем НАТО Андерсом Фогом Расмуссеном [9]. Основну увагу в ході зустрічі було приділено розвитку внутрішньополітичної ситуації в Україні, насамперед питанню збереження територіальної цілісності та суверенітету України у зв'язку із російською військовою присутністю на території нашої держави [9]. Генсекретар НАТО підтвердив позицію Альянсу щодо рішучого засудження протиправних дій та ескалацію напруги Російською Федерацією, висловив рішучу підтримку суверенітету, незалежності та територіальної цілісності України. Він також наголосив на невід'ємному праві українського народу визначити своє майбутнє без зовнішнього втручання [9].

Таким чином, Українська держава у час тимчасової окупації Росією Кримського півострова отримала безумовну підтримку НАТО та США – лідера цієї військово-політичної організації. Проте така підтримка не увінчалася жодними практичними наслідками. Деокупація Криму сьогодні напряму залежить від успіхів українських Збройних Сил на фронтах російсько-української війни та військової підтримки міжнародної спільноти, зокрема й держав-членів НАТО.

Джерела та література

1. Реакція ООН на окупацію Криму була недостатньо ефективною. URL: <http://www.golos.com.ua/article/343340>
2. Barack Obama. Statement by the President on Ukraine (February 28, 2014, The White House, Office of the Press Secretary). URL: [http://www.hai-nyzhnyk.in.ua/doc2/2014\(02\)28.obama.php](http://www.hai-nyzhnyk.in.ua/doc2/2014(02)28.obama.php)
3. Головка О. Крим у камуфляжі. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/krim-u-kamuflyazhi/>
4. НАТО засуджує РФ за посилення військових дій в Україні. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2014/03/2/7017181/>
5. Керрі: Росія фактично вторглася на територію України, будуть санкції. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2014/03/4/7017595/>
6. Під дулом автоматів легітимні рішення не приймаються. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/pid-dulom-avtomativ-legitimni-rishennya-ne-prijmay/>
7. За анексію доведеться дорого заплатити. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/za-aneksiyu-dovedetsya-dorogo-zaplatiti/>
8. Андрій Дешиця: Україна готова силою захищатися від Росії. URL: <https://mfa.gov.ua/news/2135-andrij-deshhicya-ukrajina-gotova-siloju-zahishhatisya-vid-rosiji>
9. Брифінг в МЗС. Брифінг в МЗС (17.03.2014 р.). URL: <https://mfa.gov.ua/news/1202-brifing-v-mzs>

УДК 327.7

Розумовська Ю.

Національний університет оборони України, Україна

ВСТУП УКРАЇНИ ДО НАТО: ПРОБЛЕМИ, ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація. Сьогодні відносини України з Організацією Північноатлантичного договору в умовах триваючого широкомасштабного вторгнення мають першочергове значення, оскільки вторгнення росії 24 лютого 2022 року на територію України вплинуло на стан не тільки регіональної, але і глобальної безпеки та показало недоліки чинного світового порядку. Світ зіткнувся з проблемою необхідності переосмислення сучасного світового устрою.

Із початком застосування інформаційно-комунікаційних технологій стала недов'язковою збройна агресія, достатньо дестабілізувати інфраструктурні об'єкти або вивести з ладу певні соціальні, економічні чи інформаційні ресурси держави. Нині росія проводить інформаційні операції не тільки проти України, але і проти Альянсу, основною із яких є пропаганда щодо розширення НАТО на схід.

Ключові слова: НАТО, Україна, досягнення, проблеми, перспективи.